

cialno vzgojenih in aktivnih posameznikov bo lahko uspešno posegla v današnji gospodarski kaos. Tako množico pa se more vzgijati le z večletnim vztrajnim in sistematičnim delom in to vzgojo more vršiti le učitelstvo na podlagi lastnih izkušenj in v pogleda v težke razmere kmetskega prebivalstva. To pa moramo v prvi vrsti doseči. Ako pogledamo, zakaj se učitelstvo v pretežni večini udeležuje le na prosvetnem polju, spoznamo, da zato, ker je pač za tako delo edino usposobljeno. Kriva je nezadostna priprava za gospodarsko delo, ki ima svoj izvor že v šolah. Vse dosedanje delo izven šole je bilo preveč individualistično. Vsakdo je delal na tistem polju, za katerega je čutil največ veselja in največ sposobnosti. Izvenšolsko delo je bila torej posledica potrebe posameznega delavca, ni se pa oziralo na dejanske potrebe službenega kraja. Posledica je bila seveda nezamane tistega, kateremu je bilo delo namenjeno, torej prebivalstva, in s tem neizogiben neuspeh. Krivo temu ni bilo ljudstvo in razmere v kraju, kriv je bil edino napačni način učiteljevega izvenšolskega dela. Iz statistike vidimo, da je izvenšolskega učiteljskega dela na gospodarskem polju, ki je kmetijskim potrebam najbližji, komaj ena desetina vsega izvenšolskega dela. Ostalih devet desetini se je gibalo na prosvetnem polju. To delo je bilo zvezano z neizmernimi težavami in je rodilo mnogo neuspehov, ki so vsi ubijali v učitelstvu energijo in veselje do dela. Vsed tega je bilo tako delo tudi popolnoma nesistematično. Sistem dela bi moral izhajati iz najnujnejših potreb, dobiti bi se moral osrednji problem dela, nanj pa nanizati vse vzporedno delo. Širja gospodarska in socialna vzgoja ni mogoča, če se prebivalstvo enega okrožja organizira v nebroj društev, ki zasledujejo ločeno svoje cilje. Le iz koncentriranega dela vstaja pravo spoznanje velikanske važnosti izobrazbe na vseh življenjskih področjih. Treba je nekakšnega osrednjega društva za vse vaščane in za vse delo. V tem društvu

se najprej določijo najvažnejše potrebe kraja za tisto pridobitno panogo, ki služi kot podlaga življenjske eksistence prebivalstva. Ta panoga naj se predvsem goji in v smeri te panoge naj se vrši vse glavno delo. Same od sebe se bodo razvile še ostale stranske panoge in se razvijale v praviem razmerju z glavno. Organizirano mora biti to delo tako, da je porazdeljeno na domačine, učitelstvo pa naj pomaga, kjer je potreba. Izobraževalno delo na deželi torej ne sme biti samo sebi namen, temveč mora biti v tesni zvezi z gospodarskim.

Take so približno smernice, ki si jih je osvojil odsek za izvenšolsko delo pri naši sekciji JUU in v ta okvir je treba spraviti tudi zadržno - gospodarsko udejstvovanje učiteljstva.

S tem je tov. Hreščak končal svoja izvajanja in sledila je debata. Ta je predvsem osvetljevala iznešena fakta in ilustrirala dosedanje delo ter sedanje razmere na deželi. Debata, v katero so posegli tovariši Humar, Jurančič, Dolgan, Hude, Serbec, Serajnik, Kržišnik, Kumelj, Lovše, Mercina, Skulj, Dimnik in drugi, je bila izredno živahna in je pričala o skrajni potrebi započete dela na gospodarskem polju. Ker je določeni čas potekel, se je moralo zborovanje prekiniti. Nadaljevalo se bo ob priliki idejnega dela zadržno-gospodarskega tečaja, ki se bo vršil od 24. do 26. julija t. l. v glavni dvorani Trgovskega doma v Ljubljani. Takrat bo referiral tov. M. Zor o »Šolskih zadrugah in zadržno učencev na šolah« ter o »Pravilniku organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev«. Izvršilo se bo nominiranje zastopnikov v centralnem odboru in po sreskih društvih. Potem pa bo tov. R. Grum poročal še o »Zadržniških in gospodarskih počitniških tečajih za učiteljstvo«. S tem bo 27. junija započeto zborovanje zaključeno ter ustanovljen gospodarski center učiteljstva, iz katerega bodo izhajale v bodoče smernice za gospodarsko delo med narodom.

Četrti

zadržno-gospodarski tečaj za učiteljstvo

Dne 3. t. m. je bil otvorjen četrti zadržno-gospodarski tečaj za učiteljstvo dravske banovine. Trajal bo do 26. t. m. Privedila ga je kraljevska banska uprava na inicijativo našega združenja, ki je tečaj tudi organiziralo. V tečaj je bilo sprejetih 30 slušateljev iz raznih srezov. Prostore za tečaj je dala na razpolago gremijalna šola v Trgovskem domu.

Tečaj je otvoril ob 8. uri tov. Ivan Dimnik, predsednik sekcije JUU za dravsko banovino. V svojem govoru je poudaril veliko važnost, ki jo imajo gospodarski tečaji ravno za učiteljstvo, katero je kakor nalašč pripravilo za vodstvo naroda k boljši bodočnosti. Sekcija JUU je započela široko zasnovano akcijo za gospodarsko vzgojo naroda in zato pospešuje take tečaje v raznih smereh. Prvi začetek tega dela je bila organizacija kmetsko in gospodarsko nadaljevalnega šolstva. Lepo je danes število učiteljev (-ic), ki se uspešno udeležujejo na tem polju. Skoro istočasno s tem šolstvom je sekcija pričela z zadržniško vzgojo učiteljstva, ki naj aktivno posega v delo številnih naših zadrug ter s tem pospeši njih razvoj in napredek.

Tretja smer dela se giblje v pospeševanju kmetijstva samega. Sekcija JUU je letos pričela s široko akcijo sodelovanja učiteljstva s sreskimi kmetijskimi referenti. Plod tega dela se je že pokazal v mnogih referatih sreskih kmetijskih referentov na učiteljskih zborovanjih in pri iskanju medsebojnih stikov.

Četrti korak v osnovno gospodarsko smer je storila sekcija z ustanovitvijo Gospodarskega sveta, kateremu je podrejena tudi organizacija učiteljev gospodarskih delavcev, ki ima pri sekciji tudi svoje tajništvo.

Končno smemo smatrati kot jako važen korak tudi spoznanje našega odseka za izvenšolsko delo učiteljstva, da je delo na gospodarskem polju osnovne važnosti in podlaga vse narodove kulture. Ta odsek hoče spraviti vse izvenšolsko delo učiteljstva v to smer, da postane gospodarsko delo osrednja panoga dela, na katero se mora nasloniti vse ostalo socialno in kulturno nacionalno delo. Tovariš Dimnik je podčrtal izrazito nacionalni značaj naše stanovske organizacije JUU, ki se zrcali ravno v tem našem delu v najkonstruktivnejši obliki. Zato se ne sme smatrati zadržniški tečaj kot izolirano akcijo, temveč kot bistveni del celotnega sistema.

Četrti zadržno-gospodarski tečaj pa ima še nekaj novega, nekaj, kar ga jasno označuje kot del celotne akcije t. j. njegov idejni del. Medtem, ko se vrši tehniško-strokovni del od 3. do 22. t. m., se vrši idejni del od 24. do 26. t. m. Dostop k temu delu tečaja imajo poleg tečajnikov, za katere je obvezen, tudi vsi učitelji (-ice), člani JUU iz dravske banovine, ki se za izvenšolsko delo zanimajo. Otvoritev idejnega dela se izvrši 24. julija t. l. ob 8. uri dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma. Ob otvoritvi bo gospod podban dr. O. Pirkmajer govoril o državljski vzgoji, katero bo potem s pedagoškega stališča obravnava g. obl. nadzornik M. Senkovič. S tema predavanjima namerava sekcija JUU začeti s široko akcijo v smeri državljske vzgoje, ki se mora najintenzivneje vršiti v šoli, pa tudi v vseh društvih, v katerih učiteljstvo deluje.

Predsednik tov. Dimnik je ob otvoritvi tečaja izrekel zahvalo kraljevski bankski upra-

vi, posebno gospodu banu dr. Marušiču in gospodu podbanu dr. Pirkmajerju, ki vsestransko podpirata učiteljstvo v izvrševanju gospodarskih stremeljenj, dalje pa še g. ravnatelju »Akademskega kolegija« prof. Fr. Jeranu, ki je prav ljubeznivo preskrbel udeležencem tečaja stanovanje in upravi Trgovskega doma za prepustitev prostorov za tečaj.

Kraljevska banska uprava je poverila vodstvo tečaja tov. Radu Grumu, sreskemu šolskemu nadzorniku v Ljubljani. V prvem strokovnem delu tečaja bodo zadržni in gospodarski strokovnjaki obdelovali vprašanja o zadržništvu v občeh, zadržnega prava, stroja in delovanja raznih vrst zadrug, zadržnega knjigovodstva in prometa. V idejnem delu pa se bo predavalo o poleg zgoraj omenjeni državljski vzgoji še o zadržnem gospodarstvu v okvirju izvenšolskega dela učiteljstva, dalje o šolskih zadrugah in o zadržno učencev, o potrebi ožjega medseboj-

nega stika in organizacije učiteljev gospodarskih delavcev ter o vprašanju narodne šole v službi splošne vaške gospodarske kulture.

Po otvoritvenem nagovoru predsednika sekcije JUU za dravsko banovino tov. Dimnika, je prevzel takoj vodstvo tečaja tovariš nadzornik Rado Grum. Na zanimiv način je očrtal važnost zadržništva za narod in za poedinca ter poudaril nacionalno važnost gospodarskega dela. Nato se je lotil praktične izvedbe tečaja, uredil prehrano in stanovanje udeležencev, pojasnil urnik ter imenoval posamezne predavatelje. Tečaj se bo vršil vsako dopoldne po pet ur, popoldan pa bo prost za razne ekskurzije.

Udeležencem tečaja, ki se niso strašili žrtvovati del svojega tekočega zaslužnega počitka v korist narodu, želimo čim več uspeha na tečaju in pri poznejšem delu med narodom.

M. Z.

Marjan Tratar (Trebnje):

Še o šolskem časopisu

Ne proti »Našemu rodu«, toda za šolski časopis!

Dobro se še spominjam naše akcije, ki smo jo započeli pred štirimi leti v ljutomerskem učiteljskem društvu za nov mladinski list. V svojem referatu, ki sem ga imel takrat na učiteljskem zborovanju pod naslovom: »O našem mladinskem tisku«, sem takrat že poudaril žalostno dejstvo, da številni naši mladinski listi niso za mladino. Ali so pisani literarno previsoko — ali pa preveč šolsko, ko se vsaka pravljica, pesem ali povest končuje z znanim moralnim repkom: Bodi dober, ubogljiv, usmiljen in podobno. In naštel sem še druge primere, ki so kričali po temeljiti remeduri našega mladinskega tiska.

In rodila se je po nasvetu tov. Žerjava takrat misel, ustvariti naši mladini njeje ustrežajoč list — nov mladinski list. Prišel je naš rod, novopričakovani list, ki pa, žal, ni prinesel onega, kar smo vsi od njega pričakovali. Štirje letniki so pred nami — vsi bogati, pestri, lepi, vse pohvale vredni — literarno bogati — a šolskemu in življenjskemu pouku premalo dostopni, dostopni pa večkrat tudi premalo naši čitajoči mladini, ki je sicer zelo rada posegala po njem, vendar mnogokrat ostala prazna brez pravega dojemanja snovi. Manjkalo je v listu one otroške preprostosti

v izražanju in aktualnosti. Zato se tudi jaz priključujem mnenju tovarišev Vranca in Žerjava, da damo naši mladini šolski časopis, — kar je bilo tudi prvotno mnenje tovariša Žerjava, — ki naj bo res sopomočnik pri šolskem pouku mladini in učiteljstvu, obenem pa vez zunanjih aktualnih dogodkov z delom in življenjem naše mladine ter preko nje z domom.

Poudarjam pa: nisem proti Našemu rodu, ampak sem za šolski časopis!

Ko se bo na letošnji banovinski skupščini razgovarjalo o tem vprašanju, naj se tovariši delegati odločijo najprej za načela, potem šele za podrobnosti.

A ko bo že govora o reorganizaciji naše ga tiska, bi bilo zelo umestno, da bi se storili kakšni ukrepi, kako združiti ves ostali mladinski tisk pri nas v eden do dva, mesto dosedanjih sedem, ki izhajajo v dravski banovini. Tudi to vprašanje je v ozki zvezi z gornjim, ker vidim že v duhu rezultate te borbe: ali ukiniti naš rod v sedanji smeri in obliki — ali ustanoviti nov šolski časopis. Eno ali drugo!

Dajmo naši mladini šolski časopis, ki naj izhaja vsaj dvakrat mesečno, kot priloga pa naj izide vsak tretji mesec naš rod v sedanji smeri! Če pa ostane samo en list, naj bo ta — mladini razumljiv in aktualen.

Splošne vesti

— UČITELJSKI ZADRUGNO-GOSP. DARSKI TEČAJ. Dne 24. julija t. l. ob 8. zjutraj prične v Ljubljani širši del zadržno-gospodarskega tečaja za učiteljstvo, ki bo trajal do 26. julija t. l. Tečaj se bo vršil v veliki dvorani Trgovskega doma v Simon Gregorčičevi ulici, poleg palače banske uprave.

Ta del tečaja bo otvoril gospod pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer z uvodnim predavanjem k referatu o državljski vzgoji. Temu bo sledil referat o državljski vzgoji s pedagoškega stališča od obl. šol. nadzornika g. Matija Senkoviča. Popoldne istega dne (uro določijo zborovalci) se vrši poročilo in razprava o vprašanju šolskih zadrug in zadržno učencev, dne 25. julija dopoldne o vprašanju zadržno-gospodarskega dela v okvirju izvenšolskega dela učiteljstva, popoldne pa o vprašanju ožjega stika in organizacije učiteljev-zadrugarjev in gospodarskih delavcev sploh, dne 26. julija dopoldne se bo obravnavalo vprašanje narodne šole v službi splošne vaške in gospodarske kulture ter se bo vršil resume in zaključek iz debat. Referatom bodo sledile debate in se bo z ozirom na čas po potrebi tečaj izpremenil in raztegnil tudi na 26. julija popoldne.

Posebno važno je vprašanje državljske vzgoje, ki je ostalo pri nas v vseh pogledih zanemarjeno, a bi moralo prevečati vse naše privatno, šolsko in društveno življenje. Nič manjše važnosti ni za nastopajoče gospodarske razmere vprašanje vzgoje k zadržništvu potom šole in aktivne vzgoje v zadrugah za učence ter tesnejšega in stalnega stika učiteljev-gospodarskih delavcev. Enako je treba razčistiti pojme o izvenšolskem delu ter kritično premotriti metodo izvenšolskega dela v preteklosti, kakor tudi za bodočnost. Prvi pogoj vzgojivne nove generacije je pa tesnejša spojitve šole s potrebami in interesi naroda in postavitev šole v službo kulturnih in gospodarskih potreb vasi, kjer živi večina naroda.

Na željo učiteljstva je pristala kraljevska banska uprava na to, da omogoči dostop k temu delu tečaja vsemu učiteljstvu dravske banovine. Iz tega razloga se lahko udeležijo tega dela zadržno-gospodarskega tečaja, ki ga je priredila kraljevska banska uprava, vsi učitelji in učiteljice iz dravske banovine. Osobito je želeli, da se tečaja udeleži učiteljstvo iz Ljubljane in okolice. Udeleženci lahko priostvujejo poedinim referatom.

† V spomin tovarišici Milici Potočnikovi

Preidealna, predobra si bila za ta realni svet, zato si ga ostavila stara komaj 23 leta.

Dne 25. jun. je došla brzobjavka o tvoji smrti. Akoravno ne povsem nepričakovano, — nas je globoko pretresla. Pohiteli smo vsi tvoji ožji tovariši, da Te pokropimo in spremimo na Tvoj poslednji dom.

Zelela in hrepnela si vedno priti v Trbovlje, a ne umret, vsaj si imela pred sabo še vso življenjsko pot. Tu, kjer živi tvoja zlata mamica, katera ti je bila vse in ti nje vse veselje in vsa nada — si želela učiti vzgajati in razvijati svoje bogate duševne zaklade v prid naroda.

Lepa si bila tudi na mrtvaškem odru. Vsa bela med samim cvetjem, kot bi spala začasno — le rdečica je izginila s tvojih lic — otožno mil smehljaj, ki te je spremljal vedno, tudi kadar ti je bilo hudo v duši, je krasil tvoje obličje tudi še, ko je prenehalo biti tvoje blago srce.

Kruta in trda si smrt, najkrutejša pa takrat, ko posežeš v vrste nabedne mladine in pokosiš komaj dobro vzcveteli cvet!

Milica je bila srčno dobra, nežnočuteča in zelo misleča mladenka in kljub svoji mladosti zelo odločna in značajna. Veliko misla je imela za lepoto narave in rada je hodila po planinah. Še na Golniku je izjavila, kako hudo ji je, ker ne bo več smela hoditi na visoke hribe. Burnemu veseljačenju ni bila prijateljica. V šoli je vladala med njo in njenimi učenkami velika ljubezen, zato tudi krasni uspehi niso izostali. Učiteljstvu je bila najboljša tovarišica in zelo pridna in sposobna delav-

ka. Za noben referat in za nikako predavanje ni pokazala najmanjše zadrege. Za vse je imela najboljšo voljo in izvrstno zmoglost. Drugi izpit je naredila s prav dobrim uspehom, navzič temu, da je bila že bolna. V mislih se je bavila z načrti, kako bi šla na pedagoško šolo in bi postala profesorica.

Njena priključiva zunanost je bila pravi odsev njene blage duše. Dostikrat sem si prizadevala, da bi našla na njej kako senčno stran, pa se mi ni sponeslo. Bila je zares vzorna mladenka, vzorna učiteljica in vzorna hčerka. Najlepši dnevi so bili oni, kadaž je zamogla preko kake nedelje pohiteti domov. Svojo »mamicco« je naravnost oboževala.

Kadar je snovala kake načrte za bodočnost, je večkrat z nekako bojaznjivo dodala: ako bom dočkala. Bila je pač slutnja, ki se je žal uresničila. Prihrumel je vihar in neusmiljeno podrl in strl komaj razvit cvet.

Si li slutila, draga Milica, da si pred 4. leti v svoji odlični maturitetni nalogi napisala svoj nagrobni govor: »Prav si bil, v prah se povrneš« je bila vodilna nit tvoje naloge, katero je pri odprtem grobu prečitala tvoja sošolka. Morda si se zavedala, da nosiš v sebi smrtno kal, vsaj par mesecev pred maturo je že ugašalo tvoje življenje, le skrbna nega in tvoja trdna volja ti je podaljšala tek življenja še za štiri leta. Ob lanskem sklepu šol. leta si pohitela polna veselja in raznih načrtov domov, nikomur se ni zdelo, da si odšla za vedno iz Leskovca, dasi se že med letom nisi dobro počutila. Čez kakih 14 počitniških dni si mi pisala v Golnika, da si takoj drugi dan počitnic bruhnila kri in se po zdravnikovem nasvetu zatekla na Golnik po okrepilo. Do Božiča so pogosto prihajala pisma, pozneje vedno redkeje in za Veliko noč, ko si čestitala k prazniku, mi si je javila zadnjič in sporočila, da imaš stalno vročino okrog 40°. Pred mesecem si

želela, da so te prepeljali domov v Trbovlje, kjer si 24. junija po celoletni boleznii spokojno zaspala.

Ob odprtem z belim cvetjem obsutem grobu se je poslovil z lepimi besedami najprvo njen šol. upravitelj g. Znidarčič in slednjič še njena prijateljica in sošolka g. Dorica Klemenc in njen katehet.

Milica draga! Meni ostaneš nepozabna. Bila si najmlajša tovarišica na šoli, jaz pa najstarejša in vendar je naju vezala tako lepa harmonija, da si lepše ne morem predstavljati. Bila si mi prijateljica. Neizrekljivo žal mi je, da si odšla. — Blaženstvo, mir tvoji blagi duši, a tvojo neotolajljivo mamicco naj potolaži dobri Bog!

Angela Bavdek.

† Korbar France

Ravno četrst stoletja je minilo.

Pred 25. leti je prišel v Sv. Peter nov nadučitelj tov. Korbar in z njim njegov prvorojenec in edinec Franč. Bil je to zdrav, živahen dečko, kmalu znan z vsemi in ljubljencev vseh.

Mladostna leta so mu tekla malo v učenju, malo v igri, malo v brezdelju, kakor pač običajno minevajo leta učiteljskim sinovom na deželi. Kmalu pa je moral zapustiti varno materino krilo ter je postal študent in še celo medvojni študent. Prišel je okušati bridkosti tega sveta.

Nadarjen in priden je dovrševal razred za razredom. Pripravljal se je za učiteljski poklic, da sledi tako vzgledu svojega očeta.

Nekaj časa je služboval v Vitanju. Ustabilil pa se je v Dramljah, s prijazno življenjsko družico ustanovil družinsko srečo in šel na

delo. Narod ga je kmalu kot iskrenega prijatelja cenil in spoštoval.

V jeseni gre naroda k počitku. Vemo, da mora tako biti in vendar nam je težko.

Mnogo tovarišev smože tekom let spremili na zadnji poti. Osiveli so v službi, v letih pokoja jim je polagoma ponchavala življenjska sila in ko je prišel čas, so se mirno in vdano zrušili, ker pač tako biti mora.

Mora tako biti in vendar nam je težko vsako slovo, če tudi smo vedeli, da mu večni spanec sili na oči in da je poslednjega počitka potreben.

V jeseni gre naroda k počitku, ker je počitka potrebna in vendar nam je težko.

A nekaj drugega je, če se v bujno rast v juniju ali juliju vsiplje ledena smrt. Bohotna moč, zanositu upanje strto tako brez vzroka, brez svrhe.

Komaj nekaj nad 30 let je imel pokojni Korbar mlajši in že je moral pod rušo. Na poti v življenje je prišel pred 25. leti v Sv. Peter, čez četrst stoletja so ga pripeljali zopet tja, da ga prijatelji iz mladih let spremijo na zadnji poti.

Številni so bili pogrebci in duše so jim tile tožne, ker je toča udarila v strmen in je uničeno upanje, uničena sreča mnogih.

Se nekaj bi moral napisati. A se napisati ne da.

Ožjemu krogu ljudi je bil pokojnik življenjska sreča.

Kjer nosijo k pogrebu življenjsko srečo, molčijo besede in zamirajo vzdih.

Ti pa France počivaj v miru pod zeleno Stražo, Mrzlek in Ločnica Ti naj šumljata večno uspavanko! M. V.